

Akým spôsobom si môžem uplatniť nárok na náhradu škody od páchatela alebo využiť iné prostriedky nápravy/uspokojenia nároku v rámci súdneho konania (trestného konania) a na koho sa môžem obrátiť v súvislosti s uplatnením tohto nároku?

Na získanie náhrady škody spôsobenej trestným činom sa poškodený môže obrátiť buď na trestný, alebo na občianskoprávny súd.

Najdôležitejším procesným prostriedkom, ktorým môžu obeť trestných činov získať príkaz, ktorým sa žalovanému ukladá povinnosť zaplatiť náhradu škody alebo odškodnenie, je podanie občianskoprávnej žaloby v rámci trestného konania. Výhodou tohto prístupu je, že umožňuje použiť celý súbor dôkazov stanovených pred trestným súdom, zatiaľ čo samostatné občianskoprávne konanie pred občianskoprávnym súdom sa riadi „zásadou dostupnosti“.

Ustanovenia, ktorými sa upravuje podanie občianskoprávnej žaloby v rámci trestného konania, sú uvedené v článkoch 19 až 28 Trestného poriadku.

Účelom občianskoprávnej žaloby podanej v rámci trestného konania je uplatniť občianskoprávnu zodpovednosť osôb za škodu spôsobenú trestným činom, ktorý sa rieši v trestnom konaní.

Občianskoprávnu žalobu môže podať poškodený – alebo jeho právni nástupcovia –, ktorý je poškodenou stranou v konaní proti žalovanému a prípadne osobou s občianskoprávnou zodpovednosťou.

Ak je poškodený nespôsobilý na právne úkony alebo má obmedzenú spôsobilosť na právne úkony, občianskoprávnu žalobu môže v jeho mene podať právny zástupca alebo prípadne prokurátor.

Ak sa poškodení nepripojili k trestnému konaniu ako poškodená strana, môžu oni alebo ich právni nástupcovia podať na občianskoprávny súd žalobu o náhradu škody spôsobenej trestným činom.

V akej fáze trestného konania by som si mal/mala uplatniť nárok?

Na začiatku prvého pojednávania je poškodený informovaný o práve pripojiť sa k trestnému konaniu ako poškodená strana.

Žiadosť o pripojenie sa ako poškodená strana (*cerere de constituire ca parte civilă*) možno podať počas prípravného konania v rámci trestného konania alebo predložiť prejednávaciu komore, ako aj v priebehu súdneho konania, ale musí sa podať pred začatím súdneho vyšetrovania.

Kým ešte prebieha súdne vyšetrovanie, môže poškodená strana opraviť prípadné administratívne chyby v žiadosti o pripojenie sa ako poškodená strana, zvýšiť alebo znížiť nárok a požadovať náhradu majetkovej škody vo forme peňažnej platby, ak už nie je možná vecná náhrada.

Čo môžem žiadať v rámci uplatnenia nároku a ako by som ho mal/mala predložiť (určiť celkovú sumu a/alebo uviesť jednotlivé straty, ušlé zisky a úroky)?

Pripojenie sa ako poškodená strana sa vykonáva písomne alebo ústne. Musí sa uviesť povaha a výška nároku spolu s dôvodmi a dôkazmi, na ktorých sa nárok zakladá.

Ak sa to urobí ústne, súd je povinný zaznamenať to vo formálnej správe alebo prípadne v súdnom príkaze (*încheiere*).

Existuje osobitný formulár na uplatnenie takýchto nárokov?

Neexistuje žiadny osobitný formulár, ale občianskoprávnu žalobu možno podať v rámci trestného konania, ak sú splnené tieto podmienky: poškodená strana sa pripojí ku konaniu pred začatím súdneho vyšetrovania, a to písomne alebo ústne s uvedením povahy a výšky nároku, ako aj dôvodov a dôkazov, na ktorých sa nárok zakladá.

Aké dôkazy musím predložiť na podporu svojho nároku?

V trestnom konaní je dôkaz každá skutočnosť, ktorá slúži na zistenie existencie alebo neexistencie trestného činu, na identifikáciu osoby, ktorá ho spáchala, a na zistenie okolností potrebných na spravodlivé vyriešenie veci a ktorá prispieva k zisteniu pravdy v trestnom konaní.

Vzťahujú sa na moju žiadosť súdne poplatky alebo iné náklady?

Občianskoprávna žaloba na určenie občianskoprávnej zodpovednosti žalovaného a/alebo strany s občianskoprávnou zodpovednosťou, ktorá sa podáva na trestnom súde alebo občianskom súde, je oslobodená od súdnych poplatkov (*taxă de timbru*).

Môžem pred konaním a/alebo počas neho získať právnu pomoc? Môžem ju získať, aj keď nežijem v krajine, v ktorej prebieha konanie?

Strany a účastníci konania v trestnom konaní zastupuje alebo im pomáha advokát.

Počas trestného stíhania má advokát poškodeného právo byť informovaný o dátume a čase vyšetrovania trestného činu alebo pojednávania pred sudcom pre práva a slobody (*judecător de drepturi și libertăți*) a právo byť prítomný v každej fáze trestného stíhania, ak zákon neustanovuje inak, právo nahliadať do spisov a podávať žiadosti a vyjadrenia. Advokát poškodeného má zároveň právo, aby mu bol poskytnutý čas a prostriedky potrebné na prípravu a účinnú obhajobu.

Právna pomoc pre poškodeného je povinná, ak nemá spôsobilosť na právne úkony alebo má obmedzenú spôsobilosť na právne úkony, ako aj v prípade, že poškodený je obeťou trestných činov zlého zaobchádzania s maloletými osobami, domáceho násillia, trestných činov týkajúcich sa obchodovania s ľuďmi a vykorisťovania zraniteľných osôb a trestných činov proti sexuálnej slobode a integrite. Ak súd usúdi, že poškodený by sa z určitých dôvodov nemohol brániť sám, zabezpečí jeho obhajobu advokátom ustanoveným súdom.

Poškodený má právo na bezplatné poskytnutie tlmočníka, ak nerozumie rumunčine, nehovorí dobre alebo sa nedokáže porozumieť v rumunčine, a právo na preklad akéhokoľvek nesporného uznesenia do jazyka, ktorému rozumie (*soluție de netrimiteră în judecată*), ak nerozumie rumunčine.

V akom prípade by trestný súd zamietol moju žiadosť alebo odmietol rozhodovať vo veci mojej žiadosti voči odporcoví?

Ako sa uvádza v predchádzajúcom texte, občianskoprávnu žalobu možno podať v rámci trestného konania, ak sú splnené tieto podmienky: poškodená strana sa pripojí ku konaniu pred začatím súdneho vyšetrovania, a to písomne alebo ústne s uvedením povahy a výšky nároku, ako aj dôvodov a dôkazov, na ktorých sa nárok zakladá.

V súlade s Trestným poriadkom súd ponecháva občianskoprávnu žalobu bez rozhodnutia v týchto prípadoch: v prípade oslobodenia žalovaného; ukončenie trestného konania z dôvodu, že na skutok sa nevzťahuje trestný zákon, nebola podaná predbežná sťažnosť, povolenie alebo postúpenie veci príslušnému orgánu alebo iná podmienka stanovená zákonom, ktorá je potrebná na začatie trestného stíhania; amnestia; úmrtie podozrivého alebo žalovaného, alebo bolo nariadené zrušenie registrácie podozrivej alebo obvinenej právnickej osoby; uplatňuje sa právoplatnosť konečného rozhodnutia (*res judicata*); postúpenie konania dohodnuté s iným štátom v súlade so zákonom; v prípade ukončenia trestného konania po stiahnutí predchádzajúcej žaloby; a ak súd prijme dohodu o vine a treste a medzi stranami občianskoprávneho konania nebola uzavretá dohoda o urovaní alebo mediácia. V tomto prípade môže poškodená strana podať na občianskoprávny súd žalobu o náhradu škody spôsobenej trestným činom.

Môžem sa proti takémuto rozhodnutiu odvolať alebo uplatniť iné prostriedky nápravy/uspokojenia nároku?

Ak súd ponechá občianskoprávne konanie nevyriešené, poškodený môže podať na občianskoprávny súd žalobu o náhradu škody spôsobenej trestným činom.

Ak trestný súd rozhodol o občianskoprávnej žalobe, poškodený, ktorý nie je spokojný s týmto rozhodnutím, môže podať odvolanie proti rozsudku do 10 dní od jeho vyhlásenia, prípadne do 10 dní od doručenia záznamu o rozsudku.

Ak mi súd prizná odškodnenie, ako zaistím výkon rozsudku voči páchatelovi a akú pomoc môžem v tejto súvislosti získať?

Príkazy týkajúce sa občianskoprávnej náhrady škody a nákladov splatných stranám, ktoré sú súčasťou rozsudku v trestnom konaní, sa vykonávajú v súlade s občianskym právom.

Povinnosť stanovená súdnym rozhodnutím alebo iným vykonateľným exekučným titulom sa spočiatku plní dobrovoľne.

Ak dlžník nesplní povinnosť dobrovoľne, splnenie sa zabezpečí prostredníctvom opatrení vymáhania, ktoré sa začnú podaním návrhu na orgán zodpovedný za výkon rozhodnutia.

Výkon akéhokoľvek vykonateľného exekučného titulu, ak zákon neustanovuje inak, vykonáva súdny exekútor (*executor judecātoresc*).

Exekučné konanie je druhým stupňom občianskoprávneho konania a jeho hlavným cieľom je zabezpečiť skutočný výkon práva priznaného súdnym rozhodnutím alebo iným vykonateľným exekučným titulom. Exekučné konanie zabezpečuje, aby veriteľ, ktorý je nositeľom práva uznaného súdnym rozhodnutím/vykonateľným exekučným titulom, mohol prinútiť dlžníka splniť záväzky, ktoré odmietol splniť dobrovoľne.

Ustanovenia o výkone rozhodnutia sú uvedené v článkoch 622 až 914 Občianskeho súdneho poriadku.

Posledná aktualizácia: 14/08/2024

Obsah pôvodných vnútroštátnych jazykových verzí na tejto webovej lokalite spravujú príslušné členské štáty. Preklady týchto textov zabezpečila Európska komisia. V prekladoch preto ešte môžu chýbať možné úpravy pôvodných textov, ktoré neskôr vykoná príslušný štátny orgán členského štátu. Európska komisia vylučuje akúkoľvek zodpovednosť za akékoľvek informácie alebo údaje obsiahnuté alebo uvedené v tomto dokumente. Právne normy v oblasti autorských práv členského štátu zodpovedných za túto stránku nájdete v právnom oznámení.